

CALEA MÂNTUIIRII

Săptămânal editat de Centrul de Studii Teologice-Istorice și de Prognoză Pastoral-Misionară al Facultății de Teologie Ortodoxă Arad.
Redactor fondator (1935): Preot Ilarion V. Felea. Apare cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Timotei, Arhiepiscopul Aradului

Hristos, sculându-se din morți, începătură celor adormiți S-a făcut!

EDITORIAL

Învierea lui Iisus Hristos și misiunea Bisericii Sale

Marea sărbătoare a Învierii Domnului reprezintă punctul culminant al unei lucrări mântuitoare, care a început cu Întruparea, a continuat cu întreaga Sa viață de proclamare a Evangheliei Împărăției, cu minunile săvârșite din dragoste pentru oameni, și, desigur, culminând cu Pătimirile, Moartea, Învierea și Înălțarea la ceruri a Domnului înviat. Evenimentul Învierii este unul care a însemnat prefacerea sau transfigurarea umanității Fiului lui Dumnezeu întrupat, pentru ca aceasta să devină puntea de comunicare și comuniune a Sa cu toți oamenii, pe care i-a cuprins în firea umană asumată la Întrupare.

Realitatea Învierii este atât de copleșitoare, încât și Apostolii Domnului au fost impresionați, neîncredători și emoționați la auzul vestii că Domnul a înviat. Abia după mai multe arătări ale lui Iisus Hristos după Înviere, înaintea Apostolilor Săi, aceștia au ajuns să se convingă de realitatea Învierii Sale. De atunci, de-a lungul istoriei de 2000 de ani, s-a dus mereu lupta spirituală între cei care au primit și au mărturisit adevărul Învierii lui Hristos și cei care l-au contestat. Dar, Învierea lui Hristos este verificabilă prin aceia, care au fost martori concreți ai Învierii, întâlnindu-se și convingându-se de faptul Învierii lui Hristos. Deci, Învierea Domnului are legătură cu istoria, luminând din ce în ce mai mult evenimentele istorice, care au o deschidere dincolo de conjunctura și desfășurarea în timp a faptelor istorice. De aceea, adevărul Învierii lui Hristos trebuie să fie comunicat cu putere în orice timp și loc, trebuie asumat și propovăduit, prin lucrarea misionară a Bisericii.

Ca fapt istoric și ca eveniment care luminează sensul întregii existențe, Învierea lui Iisus Hristos trebuie să fie proclamată mereu, de către Biserică, care este Trupul tainic al lui Hristos Cel înviat așa cum arată Sf. Apostol Pavel (cf. I Corinteni 12, 12 u.). Dar, mădularele acestui Trup, adică creștinii botezați și integrați eclezial în acest Trup al Bisericii, nu pot rămâne pasivi

în lucrarea de binevestire către lume a Învierii lui Hristos. Nu trebuie uitat nici faptul, că marile porunci ale Domnului către Apostolii Săi au fost date acestora după Înviere (cf. Matei 28, 18-20; Marcu 16, 16). Ilustrativ din acest punct de vedere este cuvântul lui Hristos adresat Apostolilor, în acest sens: „Ci veți lua putere venind Duhul Sfânt peste voi, și Îmi veți fi Mie martori în Ierusalim și în toată Iudeea și în Samaria și până la marginea pământului” (Faptele Apostolilor 1, 8).

Întreaga viață a Bisericii și a credincioșilor este pătrunsă și luminată de Învierea lui Hristos. Viața liturgică a Bisericii și teologia ei mărturisesc în mod consecvent și coerent despre puterea și roadele Învierii. Dar, pentru ca toți creștinii să fie mesageri convinși și consecvenți ai realității Învierii, ei trebuie să fie pătrunși de duhul ei, să trăiască viața Bisericii, prin participarea la slujbele ei, și, îndeosebi, la Sfânta Liturghie, care este o pledoarie pentru preamărirea lui Iisus Hristos Cel răstignit și înviat și o invitație permanentă de a primi roadele Învierii. Numai în felul acesta credincioșii devin misionari luminați de razele Învierii, reușind și ei să aducă multă lumină în sufletele semenilor lor, împărtășindu-le bucuria, lumina și puterile Învierii. Mai ales, într-o lume care este refractară la lumina Învierii, lucrarea misionară a Bisericii apare cu atât mai necesară, mai actuală și trebuie să fie mai curajoasă.

Atunci și acolo, când există mult întuneric, multă suferință și disperare, se cuvine ca Biserica, prin lucrarea ei misionară să picure din balsamul ei mângâietor, aducând lumină, unde este întuneric, aducând iubire, acolo unde este ură, aducând speranță, acolo unde este disperare, aducând împăcare și echilibru, acolo unde este răzvrătire și neînțelegere.

Aceste daruri minunate ale sărbătorii izvorăsc din mormântul gol al Celui Înviat.

Continuare în pagina 2

Pr. Ioan TULCAN

PREDICA

Jertfă tainică*

Iubitului cler, cinului monahal și dreptcredincioșilor creștini, binecuvântare, bucurie și pace de la Dumnezeu Tatăl și de la Domnul nostru Iisus Hristos!

Cinstiți credincioși și credincioase,

Creat pentru starea înălțimilor armoniei între cele materiale și cele spirituale și care prin harul dumnezeiesc să-l ajute a deveni nemuritor, omul nu a avut singur puterea să atingă desăvârșirea. Mărginit în timpul și spațiul în care a fost așezat de Dumnezeu, tocmai ca să-i înlesnească lucrarea spre țelul pentru care a fost creat, putând să mănânce din toți pomii raiului, în afară de cel al cunoștinței binelui și răului,[1] nu a dovedit iscusința bunei alegeri, alunecând prin neascultarea poruncii Creatorului. Sfântul apostol Pavel avertizează în acest sens că „toate-mi sunt îngăduite, dar nu toate-mi sunt de folos. Toate-mi sunt îngăduite, dar eu nu voi fi stăpânit de ceva. Bucatele sunt pentru pântece și pântecele pentru bucate, dar Dumnezeu le va nimici – și pe acesta ca și pe acelea... Cu preț ați fost cumpărați! (înțelegând al sângelui lui Hristos). Slăviți-L dar pe Dumnezeu în trupul vostru și în duhul vostru, care sunt ale lui Dumnezeu.”[2] Ca și coroană a creațiunii, omul trebuia să înmulțească darurile primite, dar a pierdut din înzestrarea a ceea ce trebuia să cultive pentru mai multă dobândă. După chipul lui Dumnezeu avea menirea să dobândească asemănarea. Pronia divină însă s-a arătat prin Întruparea Fiului lui Dumnezeu Însuși, pentru ca în locul celui căzut să biruiască moartea căreia acesta a fost supus urmare a încălcării unei porunci divine și ca Om deplin, dar cu firea într-o unire desăvârșită cu cea

dumnezeiască, înviind să dobândească pentru acesta starea râvnită de la început, îndumnezeirea. Prin aceasta omul își recunoaște dependența de Dumnezeu recâștigând comuniunea cea dintâi cu El. Într-un chip aparte încearcă să mărturisească aceasta prin aceea de a fi gata la jertfă de sine pentru Dumnezeu și nu doar ca ispășire pentru greșala ce duce spre moarte, ci și pentru recunoștința de a fi primit darul vieții spre înveșnicire.

Iubiți frați și surori în Hristos Domnul,

Istoria religiilor consemnează ca act al comuniunii între pământ și cer, universalitatea sacrificiilor aduse de către oameni. Sacrificiul apare ca prima, aproape generală, mai importantă și mai veche expresie a adorației religioase.[3] În centrul concepției despre sacrificiu în Legea Veche stă ideea de expiațiune internă sau ispășire, care se manifestă prin acela ce se aduce din partea omului și se oferă lui Dumnezeu pentru iertarea păcatelor și îndreptare.[4] În fapt, sacrificiul adevărat s-ar înțelege al propriei persoane, istoria înregistrând și sacrificii umane, chiar Vechiul Testament amintind, fără a-l susține, pe cel al fiicei lui Iftae, făgăduită ca mulțumire dacă el va obține victoria asupra vrăjmașului.[5] În istoria lui Avraam, dacă Dumnezeu i-a poruncit sacrificarea fiului său Isaac ca dovadă de supunere nu înseamnă că s-a practicat aducerea de sacrificiu uman, ci unul al inimii, ascultarea față de voia divină. Oprirea sacrificării acestuia de către Însuși Dumnezeu este aici o dovadă, fiul fiind înlocuit cu sacrificarea unui berbec.[6] Rămâne aceea că Dumnezeu n-a admis pentru sacrificii decât animale domestice alese după stricte criterii religioase.[7]

Continuare în pagina 2

† TIMOTEI

ARHIEPISCOP al ARADULUI

*Pastorală la Învierea Domnului 2017

Din sumar

► Premisele unor parteneriate academice internaționale la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Arad
pagina 3, Filip Albu

► Știri
pagina 4

Jertfă tainică

Urmare din pagina 1

Sacrificatorul avea în vedere o altă ființă vie din rândul necuvântătoarelor, care să-l substituie, înlocuind astfel o viață pentru alta, iar aceasta să se facă potrivit evlaviei și mijloacelor proprii. Tocmai alegerea jertfei privea și o corespondență simbolică între caracteristicile acesteia și însuși jertfitorul. De pildă, imnele bisericesti cântă astfel cele două feluri de sacrificiu, adică bineprimit al lui Abel și respins celui al lui Cain, aduse după firea lor: „Nu m-am asemănat, Iisuse, dreptății lui Abel. Daruri bineprimite nu Ți-am adus Ție niciodată, nici fapte dumnezeiești, nici jertfă curată, nici viață fără prihană.” Și iarăși: „Precum Cain așa și noi, ticăloșule suflete, am adus fapte murdare Făcătorului tuturor și jertfă vrednică de muștrare și viață netrebnică; pentru acestea ne-am și osândit împreună.”[8] De aceea și când se privește jertfa Mântuitorului se face trimitere la aceea a mielului. De fapt, acesta este rânduit cu precădere ca propriu jertfei întrucât simbolizează blândețea, nevinovăția, ascultarea, curăția, fiind socotit icoana Mântuitorului. Atunci când Dumnezeu a hotărât să elibereze pe poporul evreu din robia egipteană, a poruncit ca serbând Paștile să ia fiecare familie un miel de un an, fără meteahnă, să-l junghie, iar din sângele lui să ungă amândoi ușorii și pragul cel de sus al ușii casei unde au să-l mănânce. Datorită acestui semn vor fi cruțați de îngerul pierzător al întâilor născuți ai egiptenilor.[9] Astfel, sângele mielului pascal a adus eliberarea poporului din robie, act ce prefigurează și slobozirea noastră din robia păcatului. Teologia a văzut în Mântuitorul adevăratul miel pascal, după cum afirmă apostolul: „nu cu lucruri stricăcioase, cu argint sau cu aur, ați fost răscumpărați din viața voastră deșartă, lăsată de la părinți, ci cu scumpul sânge

al lui Hristos, ca al unui miel nevinovat și neprihănit.”[10] adică fără păcat. Totodată același apostol îndeamnă la părtășia credincioșilor cu jertfa tainică a Domnului, prin următoarele cuvinte: „Și voi înșivă, ca pietre vii, zidiți-vă drept casă duhovnicească, preoție sfântă, ca să aduceți jertfe duhovnicești, bine-plăcute lui Dumnezeu, prin Iisus Hristos.”[11] Încă din primele veacuri apostolul neamurilor zice „Paștile nostru Hristos S-a jertfit pentru noi”[12]. Se află aici și referirea la cronologia Noului Testament care atestă evenimentul pătimirii Mântuitorului în pragul sacrificării mielului pascal la templu.[13] Un text privind pătimirile lui Mesia și reluat adesea cu variante în scrierile sfinte este următorul: „Chinuit a fost, dar S-a supus și nu și-a deschis gura Sa; ca un miel spre junghiere s-a adus și ca o oaie fără de glas înaintea celor ce o tund, așa nu și-a deschis gura Sa. Întru smerenia Lui judecata Lui s-a ridicat și neamul Lui cine îl va spune? Că s-a luat de pe pământ viața Lui!”[14] Scrierile sfinților părinți încă sunt lămuritoare în acest cadru, ca următorul: (Ioan Botezătorul) a zis: „Iată Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatul lumii.”[15] N-a mai avut timpul potrivit să spună „Gătiți”, văzând și având sub ochi pe Cel pentru Care se făcuse pregătirea. Realitatea avea nevoie de alte cuvinte. Trebuia explicat cine este Cel prezent și pentru ce s-a făcut pogorârea din cer la noi a Celui venit. Deci zice: „Iată Mielul lui Dumnezeu”, pe care proorocul ni l-a prevestit zicând: „ca o oaie spre junghiere a fost adus și ca un miel fără de glas înaintea celui ce-l tunde pe el”. Pe Acesta L-a închipuit Legea cea dată odinioară prin Moise. Dar atunci izbăvea parțial, neîntinzând mila la toți, căci era chip și umbră. Dar acum, Mielul adevărat zugrăvit odinioară prin ghicituri victima nepătată, Se aduce ca o jertfă pentru toți ca să șteargă păcatul

lumii, ca să surpe pe dezorganizatorul lumii întregi, murind pentru toți ca să desființeze moartea, ca să dezlege blestemul nostru, ca să înceteze în sfârșit sentința „pământ ești și în pământ vei merge”, ca să arate pe al doilea Adam, venit nu din pământ, ci din cer, și să Se facă firii omului: început a tot binele, dezlegare a stricăciunii, pricinuitorul vieții veșnice, temelia refacerii după Dumnezeu, începutul dreptei credințe și dreptății, cale spre Împărăția cerurilor.”[16] Și inmografia lămurește în context: „Văzând mieluleșea Maria, pe Mieluleșul său tras spre junghiere, mergea după El zdrobită, împreună cu alte femei strigând așa: unde mergi, Fiule? Pentru ce faci această călătorie grabnică? Au doară este iarăși altă nuntă în Cana, și acolo Te grăbești acum, ca să le mai faci lor vin din apă?...”[17] Se înțelege simbolic și nunta Mielului de care se bucură cei ce l-au urmat, aducându-l lauda pentru biruință: „Vrednic este Mielul cel înjunghiat ca să ia puterea și bogăția și înțelepciunea și tăria și cinstea și slava și binecuvântarea. Și toată făptura care este în cer și pe pământ și sub pământ și în mare și toate câte sunt în acestea le-am auzit, zicând: Celui ce șade pe tron și Mielului fie binecuvântarea și cinstea și slava și puterea, în vecii vecilor!”[18] De aici și îndemnul pentru credincioși de a cunoaște din jertfa Mielului biruința Sa, prin Învieria Domnului, care ne întărește și înalță sufletește, transmitând tainic certitudinea biruinței vieții asupra morții.[19]

Dreptmăritori creștini și creștine,
După Învieria Sa Mântuitorul numește mieluleși pe cei ce se vor împărtași din roadele Jertfei Sale, ceea ce înseamnă dovedirea acelorași virtuți ce au încununat biruința Mielului lui Dumnezeu. Înțelegem șirul sfinților și credincioșilor așa cum și cântarea bisericască privind rostul vieții duhovnicești cântă: „Cei ce pe Mielul lui Dumnezeu ați

mărturisit și ați fost junghiați ca niște miei, fiind mutați la viața cea neîmbătrânitoare și pururea veșnică, sfinților, Aceluia cu dinadinsul, mucenicilor, vă rugați să ne dăruiască nouă dezlegare datoriiilor.”[20] *Anul în curs ca omagial al unității de credință și de neam și comemorativ al făuritorilor Marii Uniri din 1918* de la sine grăiește despre îndatoririle ce ne revin față de istoria și viața țării și poporului. Pilda Mielului reprezintă mereu un imbold pentru tot ceea ce asigură binele tuturor prin jertfa fiecăruia în acest scop. Timpul pascal, de reînnoire pe toate planurile vieții, este prielnic în a purcede la o lucrare ca aceasta pentru care cerând ajutorul cerească, dorim unul altuia împliniri bogate de sfintele sărbători spre mulțumirea noastră și slava lui Dumnezeu, Tatăl și Fiul și Sfântul Duh. Amin.

NOTE:

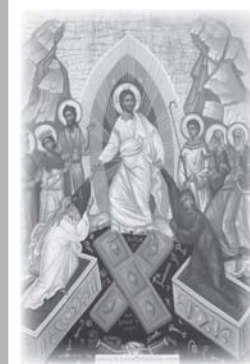
- [1] Facerea 2, 16 – 17;
- [2] I Cor. 6, 12 – 13 și 20;
- [3] Cf. Pr. Prof. Dr. Mircea Chialda, *Sacrificiile Vechiului Testament*, Caransebeș, 1941, p. 12;
- [4] Idem, p. 15;
- [5] Judecători, 11, 30-40;
- [6] Facerea, 22, 2 – 18;
- [7] Cf. Pr. Prof. M. Chialda, idem, 96 – 97;
- [8] Canonul cel Mare al Sf. Andrei Criteanul, cânt. I, stihira 8 și 9;
- [9] Ieșirea, Cap. 12; P. Grison, Agneau, în *Dictionnaire des symboles*, Paris, 1969, p. 9;
- [10] I Petru, 1, 18 – 19;
- [11] Idem, 2, 5; cf. Pr. I. Mircea, *Dictionar al Noului Testament*, București, 1984, p. 295;
- [12] I Cor. 5, 17;
- [13] Cf. Marie-Emile Boismard, *Agneau de Dieu*, în *Vocabulaire de Theologie Biblique*, Paris, 1966, col. 18 – 19;
- [14] Isaia 53, 7 – 8;
- [15] Ioan 1, 29;
- [16] Sfântul Chiril al Alexandriei, *Comentariu la Evanghelia Sf. Ioan*, în *Scrieri*, partea a patra, col. Părinți și Scriitori Bisericești, nr. 41, trad. Pr. Prof. D. Stăniloae, București, 2000, p. 133;
- [17] Icosul din Canonul Slujbei Sfințelor Pătimiri ale Domnului din Joia Mare;
- [18] Apocalipsa 5, 12 -13; 19, 7 – 9;
- [19] Cf. P.S. Sofronie, episcopul Oradiei, *Pastorală la Învieria Domnului 2016*, p.2;
- [20] *Binecuvântările prohodului*, stih. II;

„Pogorātu-Te-ai întru cele mai de jos ale pământului, și ai sfârșat încuietoriale cele veșnice, care țineau pe cei legați, Hristoase, dar a treia zi, precum Iona din chit, ai înviat din mormânt.

Păzind pecețile întregi, Hristoase, ai înviat din mormânt, Cel ce nu ai stricat cheile Fecioarei prin nașterea Ta, și ne-ai deschis nouă ușile Raiului.

Mântuitorul meu, jertfă vie și nejertfită, ca un Dumnezeu, pe Tine Însuși de voie aducându-Te Tatălui, ai înviat pe Adam împreună cu tot neamul, înviind din mormânt.”

(Canonul Învierii Cântarea 6)

Cu prilejul praznicului Învierii Domnului, sărbătoare a bucuriei, a luminii și a biruinței vieții, colegiul de redacție al publicației „Calea Mântuirii” vă urează să aveți parte de alege bucurii, iar Iisus Hristos Cel înviat să reverse asupra tuturor lumina, pacea și mântuirea Sa.

Sărbători fericite, cu binecuvântare și bogate împliniri!

Învieria lui Iisus Hristos și misiunea Bisericii Sale

Urmare din pagina 1

Prin Învieria Sa, Mântuitorul a biruit puterile păcatului, ale morții, ale diavolului și ale întunericii și a făcut să răsară lumina Sa atotstăpânitoare și biruitoare. Lumina aceasta a Învierii pătrunde cele mai ascunse unghere ale existenței, pentru că Iisus Hristos, ca Logos sau Cuvânt veșnic al Tatălui, prin care toate au fost create, este Același, Care pe toate le-a refăcut prin lumina Învierii Sale.

În lumina Învierii toate lucrurile create și-au redobândit identitatea lor adevărată și sensul lor cel mai înalt. Din

momentul Învierii lui Hristos toate au fost restaurate și reorientate spre lumină, spre sens, spre iubire, spre împăcare și spre împlinire eshatologică. Inmografia slujbei din noaptea Învierii este impresionantă prin modul în care ea surprinde multiplele sensuri ale Învierii lui Hristos, și, îndeosebi, sensul de lumină atotcuprinzătoare a evenimentului pascal.

Așa cum femeile mironosițe care au găsit mormântul gol au alergat ca să vestească Apostolilor Domnului Învieria Sa, tot așa sunt chemați și creștinii, luminați de razele Învierii, să vestească acest eveniment al

iconomiei mântuirii noastre tuturor oamenilor, începând cu cei apropiați ai familiei și continuând cu cei din imediata vecinătate.

Pentru a putea percepe duhovnicește această lumină a Învierii și a o primi în adâncul de taină al inimii, care să constituie mai apoi imboldul misiunii creștine înseși, este necesară o curățire a organului interior de percepție al omului, spre a putea sesiza și primi această lumină. Toate simțurile omului credincios se cuvîn a fi curate de orice gând rău și întinăciune, pentru a putea primi pe Domnul Cel înviat. „Să ne curățim sim-

țirile și să vedem pe Hristos strălucind cu neapropiata lumină a Învierii. Și, cântându-I cântare de biruință, luminat să-L auzim zicând: bucurați-vă!” (Stihira întâi, de la peasna întâi, din Canonul Învierii).

Nu numai persoanele și popoarele sau neamurile pământului sunt chemate să se împărtașească din lumina Învierii Mântuitorului, ci și cosmosul întreg, care își are temeiul existenței lui, în Cel Care nu numai că l-a creat, ci l-a și luminat acum, prin Învieria Sa.

De ce nu reușesc toți oamenii să se deschidă darurilor Învierii și să primească așa cum se

cuvine această veste? Răspunsul nu se află la Cel înviat, ci el se află în sfera libertății omului. Nu toți oamenii doresc să depășească starea concretă, în care se află, adică aceea a întunericii spiritual al necredinței, al patimilor și al răutăților.

Biserica lui Hristos este chemată să proclame cu putere bucuria, lumina și roadele Învierii lui Hristos, în fața lumii de astăzi.

Misiunea ei se întemeiază esențială se întemeiază pe realitatea Învierii din care își extrage motivația, conținutul și perspectiva.

Sfânta Treime în gândirea Părintelui Profesor Dr. Dumitru Stăniloae

Dumnezeu este Treime de Persoane, iar Persoanele divine Se trăiesc una pe cealaltă așa cum se întâmplă adesea și în relațiile interumane. „Dacă persoanele omenești, înrudite sau în relație iubitoare, se trăiesc una pe alta, cu atât mai mult are loc aceasta în Dumnezeu. Dacă ele nu pot fi așa cum sunt, și nu mă pot înțelege fără cel ce mă iubește și pe care îl iubesc, precum nici el nu poate fi așa cum este, și nu se poate înțelege fără mine, cu atât mai mult nu pot fi ceea ce sunt în mod special și nu se pot înțelege una fără alta Persoanele dumnezeiești. Dacă eu sunt luminat în întregime prin altul și altul prin mine, cu atât mai mult are loc aceasta în Dumnezeu. Dumnezeu este înțeles în întregime ca Tată, pentru că are un Fiu și Fiul este înțeles în întregime ca Fiu prin Tatăl. Și amândoi sunt înțeleși în întregime uniți în Duhul Sfânt, precum Duhul Sfânt este înțeles în întregime, ca atare, având în Sine uniți întregi, dar neconfundați, pe Tatăl și pe Fiul.” (Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, *Iisus Hristos Lumina lumii și îndumnezeitorul omului*, opere complete, vol. 6, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2014, p. 161-162).

Cu privire la natura sau ființa comună celor trei Persoane dumnezeiești aflăm că aceasta „nu se poate cugeta ca neavând în ea pe Tatăl care naște, pe Fiul care Se naște, și pe Duhul Sfânt care porcede din Tatăl spre a Se odihni în Fiul. Nu se poate cugeta ființa cea una ca neavând în ea aceste fapte în mod liber, sau ca aducând în ea cele trei Persoane, fără aceste mișcări distincte, ca într-o esență unitară obiectivă, oarecum pasivă.” Iubirea definește modul de existență al Persoanelor treimice: „dacă Persoanele existenței supreme nu se pot cugeta în unitatea lor de ființă decât menținându-se neconfundate, ele nu se

pot cugeta nici cunoscându-se deplin, fără să se iubească. Iubirea desăvârșită, care unește în baza unității de ființă, le face să se cunoască desăvârșit sau vice-versa.” Cele trei Persoane dumnezeiești au existat încă din veci. Acest fapt reiese și din Prologul Sfintei Evanghelii de la Ioan: „La început era Cuvântul, și Cuvântul era la Dumnezeu, și Dumnezeu era Cuvântul” (Ioan 1, 1) căci „Cuvântul era înainte de orice timp Fiul, dar, în calitate de Cuvânt, El trebuie să fie o Persoană cuvântătoare, provenind din altă Persoană, ceea ce presupune și o a treia Persoană. Căci Cuvântul se spune de Cineva către Altceineva.” (Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, *Iisus Hristos Lumina lumii și îndumnezeitorul omului...*, 162).

Taina Sfintei Treimi nu poate fi cunoscută de mintea umană decât parțial. Între cele trei Persoane treimice se realizează o cunoaștere deplină și reciprocă, prin iubire. „Iubirea desăvârșită între cele trei Persoane ale existenței supreme implică în ea cunoașterea desăvârșită între ele, deci a ființei lor nemărginite. E o cunoaștere care, pentru treptele inferioare de existență conștientă, rămâne pururi nedeplină, dar totodată și o aspirație eternă. Pentru că această existență rămâne neîncetat nu numai cognoscibilă, ci și o taină. Această iubire desăvârșită în Trei sau între Trei este suprema Lumină sau izvorul a toată lumina sau sensul a toată existența.” (Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, *Iisus Hristos Lumina lumii și îndumnezeitorul omului...*, 164-165).

Persoanele Treimice sunt pururea într-o unire deplină, prin iubire. „Această unire prin iubire o are Dumnezeu ca Treime de Persoane într-o unitate de ființă. Prin aceasta se arată că iubirea și, deci, unirea deplină în iubire este între

Trei. Acest fapt se reflectă și în opera Lui creată, în mai multe feluri. Prima formă a acestei uniri iubitoare între Trei în creațiune este cea între bărbat, femeie și copii. Bărbatul nu este omul întreg fără femeie și nici femeia fără bărbat. Cei doi sunt în același timp unul... dar dacă cei doi sunt făcuți pentru al treilea, se poate spune că în realitate cei trei sunt una.” (Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, *Iisus Hristos Lumina lumii și îndumnezeitorul omului...*, 171). Părintele Stăniloae continuă expunerea afirmând: „Dar unitatea între cei trei se arată și în faptul că eu și tu nu vorbim niciodată fără să ne simțim legați cu un al treilea. Al treilea e cel ce ne unește sau întărește iubirea între mine și tine. Dacă nu ne unim în iubirea față de al treilea sau dacă al treilea nu întărește iubirea mea față de al doilea, iubirea noastră nu e deplină. În aceasta se arată responsabilitatea celor doi față de al treilea, sau a celui de al treilea pentru iubirea între alți doi.” (Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, *Iisus Hristos Lumina lumii și îndumnezeitorul omului...*, 172).

Legătura dintre două persoane umane devine deplină doar în momentul în care în această legătură este integrat și un „al Treilea ca for suprem”: „Pe al Treilea, în calitate de Creator, Îl află omul și privind lumea, ca dar al Lui. Peste tot dăm de al treilea, întărind unitatea celor doi. Între Trei este și unitate supremă. Și această Treime supremă a creat cele trei feluri de unități între creaturi. Unde nu e un al treilea și, în ultimă instanță, al Treilea ca for suprem, nu există nicio unitate mulțumitoare în lumea creată.” (Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, *Iisus Hristos Lumina lumii și îndumnezeitorul omului...*, 172).

Exemplul vieții sociale, precum și cel al vieții de familie sunt deosebit de grăitoare: „Dacă bărbatul și femeia nu

sunt uniți cu copiii prin responsabilitatea comună față de ei, iubirea între ei slăbește. Dar responsabilitatea de a avea și a crește copii slăbește unde slăbește legătura cu al Treilea suprem și legătura între ei decade într-o simplă plăcere trecătoare și fără sens. La fel dacă un *eu* și un *tu* uman nu trăiesc o responsabilitate față de al treilea, ca un grup mai mare format din mai multe persoane, legătura celor doi slăbește și ea, nefiind susținută de acel grup și, deci, își pierde sensul deplin. Dar această responsabilitate față de grupul mai mare își găsește puterea numai în sentimentul că ea este impusă de voința unui Creator comun, care are un plan cu tot grupul (național, social).” (Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, *Iisus Hristos Lumina lumii și îndumnezeitorul omului...*, 172-173).

„Un al Treilea suprem dă sens tuturor legăturilor dintre persoanele umane și dintre ele și lume. Persoanele se îmbogățesc și sporesc iubirea lor prin lume, dacă în orice legătură duală cu cele create gândul la al Treilea suprem aduce în ele un sens, o origine explicabilă și o folosire a lor, spre creșterea spirituală și spre un sens sporit al omului. Eu și tu sporim spiritual numai cugetând la responsabilitatea noastră față de un al Treilea suprem. Dar și legătura între mine și Dumnezeu întărește și legătura cu semenul meu, ca individ și grup... numai așa se arată toate având un rost și avându-și originea într-un al Treilea care le-a adus la ființă gândind la un rost al lor. Așa se arată că toate sunt făcute cu rostul de a spori spiritual în iubire datorată iubirii existente în Creatorul lor.” (Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, *Iisus Hristos Lumina lumii și îndumnezeitorul omului...*, 173).

Ionuț MÎLCOMETE

Premisele unor parteneriate academice internaționale la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Arad

Cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte dr. Timotei Sevcicu, Arhiepiscopul Aradului, în ziua de 29 Martie 2018, cadrele didactice și studenții Facultății de Teologie Ortodoxă „Ilarion V. Felea” din cadrul Universității „Aurel Vlaicu” din Arad au avut bucuria de a avea ca oaspeți doi teologi din străinătate: prof. dr. Jerzy Ostapczuk, decanul Facultății de Teologie din Varșovia (Polonia) și prof. dr. Martin Illert, Universitatea Halle (Germania).

În Aula Magna a facultății a avut loc întâlnirea cu membri comunității aca-

demice teologice arădene.

În deschidere, părintele decan, pr. prof. Dr. Cristinel Ioja, a adresat cuvânt de bun venit distinșilor oaspeți, evidențiind câteva repere importante ale devenirii instituționale a Teologiei arădene, în trecut și prezent.

Prof. dr. Jerzy Ostapczuk a mulțumit pentru primirea călduroasă și și-a exprimat dorința stabilirii unui parteneriat între Facultatea de Teologie din Varșovia și Facultatea de Teologie Ortodoxă din Arad, mobilități Erasmus, publicații, conferințe.

În cadrul acestei întruniri Prof. Dr. Martin Illert a susținut o conferință intitulată: *Misiunea creștină și dezvoltarea societății astăzi în viziunea Bisericii Evanghelice din Germania*, conferință apreciată de studenții și profesorii facultății.

După susținerea acesteia a fost lansat *Dicționarul dialogurilor teologice dintre Biserica Evanghelică din Germania și Bisericile Ortodoxe (1959-2013)*, elaborat de: Reinhard Thöle, Martin Illert și Ioan Tulcan și tradus în limba română de pr. prof. dr. Ioan Tulcan.

După încheierea conferinței a ur-

mat o sesiune interesantă de întrebări și răspunsuri, precum și prezentarea oportunităților academice în vederea realizării unui parteneriat între Facultatea de Teologie din Halle și Facultatea de Teologie din Arad.

La final, părintele decan a mulțumit oaspeților pentru prezență și pentru deschiderea dialogică în vederea realizării unor parteneriate academice, oferindu-le în dar câteva dintre volumele editate de către facultatea arădeană.

Pr. Filip ALBU

ȘTIRI

Slujire Arhierescă la Parohia Chelmac în Duminica Floriilor

La Praznicul Floriilor din acest an (1 aprilie 2018), credincioșii Parohiei Chelmac, din Arhiepiscopia Aradului i-au avut în mijlocul lor pe Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul, Episcopul-Vicar al Arhiepiscopiei Aradului și pe Preasfințitul Părinte Siluan, Episcopul Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria, care este născut în acest sat pitoresc de pe Valea Mureșului. Cei doi Ierarhi au fost întâmpinați de Părintele Paroh Cornel Ardelean și alți credincioși și au săvârșit împreună Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie, în fruntea unui sobor din care au mai făcut Părintele Protosinghel Visarion Tuderici, Secretar Eparhial al Episcopiei din Ungaria, Părintele Florin Olteanu, Protopop de Giula, Ungaria, Părintele Mircea Șirian, Secretar al Oficiului Protopopesc Lipova, Arhidiaconul Emanuel Văduva de la Catedrala Episcopală din Giula, Arhidiaconul Mircea Proteasa, de la Arad și alți slujitori ai sfințelor altare.

La slujbă au participat mulți credincioși, de diferite vârste, din Chelmac, sau având rădăcinile în acest sat, din orașele apropiate, de la Lipova, dar și din orașe mai mari, precum Arad, Timișoara, sau Hunedoara, precum și clerici și călugărițe de la Centrul Eparhial din Giula.

Cuvântul de învățătură a fost rostit de Preasfințitul Părinte Siluan, care a subliniat importanța acestui mare Praznic creștin, ce ne aduce aminte de Intrarea Triumfală a Mântuitorului nostru Iisus Hristos în Cetatea Ierusalimului, acum mai bine de două milenii, unde a fost primit ca un mare Împărat, datorită minunilor nenumărate săvârșite de El în anii aceia, ce au culminat cu Învierea lui Lazăr, cel mort de 4 zile, de care s-au mirat mulți. Floriile inaugurează totodată și intrarea creștinilor ortodocși în Săptămâna Mare, ca o ultimă și intensă pregătire pentru Sfintele Paști. Atmosfera dintr-o biserică plină de credincioși este cum nu se poate mai potrivită și adecvată celei din vremea Intrării Mântuitorului în Ierusalim și reprezintă un îndemn de a face la fel, în fiecare duminică și sărbătoare.

Copiii și cei care s-au pregătit pentru aceasta au fost împărțiți cu Sfintele Taine, iar la final Preasfințitul Părinte Emilian i-a îndemnat pe credincioși să aprecieze, cu multă luare aminte, Învierea Domnului, care este și chezașia pentru propria noastră înviere, dăruită tuturor prin Învierea Mântuitorului. A fost pentru prima dată când Preasfinția Sa a săvârșit Sfânta Liturghie Arhierescă în această Parohie, de la preluarea mandatului său de Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Aradului și când a co-liturgisit cu Preasfințitul Părinte Siluan, venit să slujească în satul său natal cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului și Chiriarhul locului.

După Rugăciunea Amvonului, cei doi Ierarhi au săvârșit și sfințirea ramurilor de salcie, potrivit obiceiului pentru această Duminică a Floriilor, iar acestea au fost împărțite credincioșilor, dimpreună cu anafura. Atmosfera de sărbătoare și comuniune frățească a continuat și

la agapa ce a încheiat această sărbătoare a Floriilor de la Parohia Chelmac.

Concertul de Florii al Corului „Armonia”

Cu multă emoție sufletească, în seara zilei de Florii, 1 aprilie 2018 ora 19.00 după slujba Deniei, în Catedrala Veche din Arad, a avut loc tradiționalul Concert pascal, susținut de Corul „Armonia”, sub bagheta dirijorului Ovidiu Boar. Corul activează de aproape 100 de ani în Catedrala istorică a Aradului.

Corul a interpretat un grupaj de piese religioase specifice perioadei Postului Mare, precum și imnuri din Săptămâna Patimilor cu multă încărcătură duhovnicească. Concertul a fost prezentat de către preacucernicul părinte prof. univ. dr. Cristinel Ioja, decanul Facultății de Teologie Ortodoxă „Ilarion V. Felea” din Arad, și preot slujitor al Catedralei Vechi, care a făcut referințe la trecutul corului catedralei, prezentând totodată și aspecte din viața compozitorilor, din repertoriul cărora s-au interpretat piesele religioase.

La această seară de rugăciune cântată, a fost prezent Înaltpreasfințitul Părinte TIMOTEI, Arhiepiscopul Aradului, care în finalul concertului a adresat cuvânt de felicitare membrilor corului și distinsului dirijor. Totodată, Înaltpreasfinția Sa, a menționat importanța și valoarea acestui concert religios, în această perioadă atât de însemnată pentru creștinii ortodocși.

La acest concert a fost prezent și părintele Traian-Ioan Micoroi, parohul Catedralei Vechi, precum și alți părinți slujitori, și numeroși credincioși.

Duminica Floriilor sărbătorită de arădeni

În ziua Praznicului Intrării Domnului în Ierusalim, 1 aprilie 2018, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, a oficiat Sfânta Liturghie în Catedrala Arhiepiscopală din Arad, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi. Din sobor au făcut parte: Pr. Simion Mladin eclesiarhul catedralei, Pr. Gheorghe Gogan, Pr. Mircea Cricovean, Arhid. Tiberiu Ardelean, inspector bisericesc, Arhid. Florin Sirca, inspector școlar, Arhid. Alexandru Tiulea. La slujbă au participat sute

de credincioși, mulți dintre ei s-au spovedit și s-au împărțit cu Trupul și Sângele lui Hristos.

Cuvântul de învățătură al Chiriarhului a fost pus sub titlul „Bucuria creștină” (cf. citirilor scripturistice ale praznicului: Filipeni 4; Ioan 12) recomandată de Sfântul Ap. Pavel în pericopa zilei, ca stare sufletească susținută de virtutea blândeții și a păcii ca daruri cerești și de mulțumită pentru datoria împlinită față de Dumnezeu, de semeni și de sine însuși și care se leagă de sărbătoarea ce duce la Ierusalimul ceresc și Împărăția lui Dumnezeu prefigurată de Intrarea Mântuitorului în Ierusalim, spre a aduce prin jertfa Sa, mântuirea lumii. La aceasta sunt chemați credincioșii să se împărtășească după rânduielile Bisericii din Săptămâna Sfințelor Pătimiri ale Domnului, spre a avea în Ziua Învierii, bucuria pascală, a subliniat Înaltpreasfinția Sa.

La finalul cuvântului său, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei a urât La mulți ani tuturor celor care astăzi își sărbătoresc ziua onomastică. Răspunsurile la Sfânta Liturghie au fost date de către corul Catedralei Arhiepiscopale din Arad, condus de către diac. Laviniu Morariu. Credincioșii prezenți, la ieșirea din sfânta biserică, au primit ramuri de salcie care au fost sfințite.

PS Părinte Emilian Crișanul a participat la Sărbătoarea Sălcuțelor în Parohia Scânteia

O tradiție reînnoțită, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Timotei al Aradului, în Parohia Scânteia în urmă cu patru ani „Sărbătoarea Sălcuțelor - Procesiunea din Sâmbăta Floriilor” s-a ținut și în acest an sub îndrumarea Preasfințitului Părinte Emilian Crișanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Aradului. Preasfinția Sa a condus procesiunea de aducere a sălcuțelor de către copii și tineri la biserică, apoi a slujit Vecernia și a sfințit sălcuțele în mijlocul credincioșilor cărora le-a adresat și un cuvânt cald și viu despre simbolismul stâlpărilor purtate ca semn al virtuților și darurilor date de Mântuitorul.

Fiind o sărbătoare specială a întâlnirii dintre tineri și arhierii, Preasfințitul Emilian în cuvântarea Preasfinției sale s-a adresat cu dragoste și în mod direct tinerilor prezenți, aceștia la rândul lor oferindu-le tuturor celor prezenți un program deosebit care a inclus recital de toacă și scenete de teatru. Programul a fost susținut de tinerii din Micherechi (Episcopia de Gyula – Ungaria) conduși de părintele Ieromonah Visarion, secretarul Episcopiei vecine, precum și de trupele de teatru Ardalion (prof. Giordiana Popan) și „Foarte Simplu”(Parohia Scânteia). Toți copiii și tinerii au luat parte la atelierile de împletituri și grădinarit susținute de Artarad și Traian Balaciu. Manifestare a fost posibilă cu implicarea deosebită a credincioșilor și prietenilor parohiei Scânteia, a Centrului Cultural Județean Arad, a Asociației „Mobilizează-te”, a Școlii Generale „Andrei Șaguna” (director Daniela Goldiș) și ca de fiecare dată cu sprijinul nemijlocit al Domeniului Lupaș (Marian și Magda Lupaș cu echipa).

(Știrile au fost preluate de pe site-urile episcopiaaradului.ro și basilica.ro)

COMITETUL DE REDACȚIE

Președinte de onoare: ÎPS. Dr. TIMOTEI SEVICIU, Arhiepiscop al Aradului
 Redactori coordonatori: Pr. IOAN TULCAN, Pr. CRISTINEL IOJA
 Secretari de redacție: Pr. ADRIAN MURG, Pr. CAIUS CUȚARU,
 SORIN GHEORGHE SĂPLĂCAN
 Administrație: Pr. FILIP ALBU, Pr. LUCIAN FARCAȘIU

Articolele și corespondența se trimit pe adresa redacției:

Str. Academia Teologică, nr. 9, Arad
 Tel/Fax: 0257-285.855, calea.mantuirii@yahoo.com
 Tipărit la Poudique srl Arad.
 ISSN: 1582-1951; Preț: 1 leu
 Costul unui abonament este de 50 lei anual.